

pravkar končala kuhanje, se je nebo na-
posled dokončno zjasnilo.

V trenutku sva se odločila: ko so vsi drugi
plezalci že ždeli v svojih spalnih vrečah,
sva se ob 22. uri odpravila na pot in pod
polnočnim soncem in v popolnem brez-
vetrju stopila navzgor po Zahodnem But-
tressu.

Ob šestih zjutraj sva bila na vrhu. Še ved-
no ni bilo nobene sapice, toda megla iz
doline je segala prav do najvišjih gorskih
predelov. Ali naj torej pokopljeva sanje o
jadranju? Sedla sva na vršno uravnajo in
se zavila v padali, da bi se vsaj nekoliko
obvarovala pred mrazom. Potem je to po-
menilo v tej za človeka neprimerni in divji
klimi čakati in še enkrat čakati. Celih dva-
najst ur! Šele ob šestih zvečer se je megla
razkadila — in takrat sva imela pravo pot:

6. junij 1989. Položaj 63° 04' 10.5". Zdaj ali
nikoli!

Michael je zdrvel po pobočju. Odločno je
startal in zajadral v subarktični mraz. Sam
sem še enkrat zakorakal nekaj zadnjih
metrov navzgor na južni vrh Mount Mc-

Kinleya in nekaj trenutkov pozneje čisto
sam stal na najvišjih granitnih blokih Se-
verne Amerike.

Brezmejni razgled okrog in okrog, 360 sto-
pinj naokrog. Počutil sem se nadvse
osamljen, odrezan od vsega sveta, hkrati
pa se mi je zdelo, da so najtesneje po-
vezani moje telo, duh in duša. Doživetje
vrha mi je lahko brez vsakršnih ovir in
preprek prodrlo do najtanjše žilice in do
zadnjega vlakna mišice.

Le malo pozneje, ko je Michael pravkar
pristal in se začel pripravljati, da bo sne-
mal, sem se še sam pognal po pobočju
navzdol. Le nekaj hipov pozneje je pa-
dalo že nosilo težo mojega telesa in me
neslo ven v prostranstvo prostora. Takrat
sem se spet zavedel, da živim — in bil
sem ponosen, da sem lahko premagal
strah.

* * *

(Z vrha najvišje severnoameriške gore sta
jadrala z jadralnim padalom brata Michael
in Matthias Pinn iz zahodnonemškega
Oberstdorfa. Op. ur.)

ZBIRKA PLANINSKIH MISLI »GORA NI NORA« — 3

KLINI, ZAGOZDE, ZATIČI

FRANCE MALEŠIČ

Vsak vrh je najprej ocenjen kot neosvoj-
ljiv, nato kot najtežji vzpon v Alpah in na-
zadnje kot lahek dan za damo.

Leslie Stephen

Odmevi: Kaj vzame planinec s sabo v
hribe?

... ribe, ... ribe

Prid' sem, boš ruzak nosu!

... osu, ... osu

Kaj rabi domovina?

... vina, ... vina

Edini smisel ovire je v tem, da jo pre-
magam.

Ferdinand Foch

Slovenska planinska koča je zgradba, ki
je dovolj velika, da gredo vsi noter, samo
če ne gredo vsi noter; če gredo res vsi
noter, pa ne gredo vsi noter.

Slovensko planinsko pravilo

Planinstvo je knjiga, ki jo beremo z no-
gami.

France Zupan

Zakaj neki ti predrzneži v mestu ne gredo
namesto po cesti — po strehah na iz-
prehod?

PV 1906

Kam bi prišli, če ne bi nihče več plezal
na goro in bi se zadovoljili le s filmi o
gorah!

Yehudi Menuhin

Tudi ne vem odgovora na vprašanje, koli-
kokrat sem kje bil, kolikokrat na Triglavu,
čez njegovo steno. Da bi si pisal stati-
stike, podatke o vzponih, se mi zdi, kot
če bi v najpopolnejši ljubezni štel vroče
poljube.

France Avčič

Pot k sebi pelje okrog sveta.

Herman Keyserling

Kdor gre na izlet v neznano, mu je vsaka
pot prava. Tistemu, ki gre kopat zlato,
je pot naporna in polna težav.

Če naletiš na pot brez ovir, tedaj brčkone
ne vodi nikamor.

Tisti, ki je v alpinizmu iskal lažje poti, ni
dosegel ničesar. Tako je tudi v drugih
športih.

Riccardo Cassin

Pot je važna, ne cilj; cilj se odmika kot
zahajajoče sonce.

Vitomil Zupan

Kdor išče cilj, bo ostal prazen, ko ga bo
dosegel; kdor pa najde pot, bo cilj vedno
nosil v sebi.

Nejc Zaplotnik

Tudi v najglobljih dolinah najdeš vodo in
čez najvišje gore najdeš pot.

Kurdski pregovor

Od vsega, kar prinesemo domov s poto-
vanja, je največ vredna cela koža.

Perzijska modrost

Človek potuje po svetu, da bi našel, kar potrebuje, in se vrača domov, da to najde.

Thomas Moore

Korist, ki jo ima človek od potovanja, je odvisna od tistega, kar je v človeku že pred potovanjem.

Tom Georg Longstaff

Jezdi konja odločnosti v sedlu previdnosti.

Sudanski pregovor

Kolikokrat nas pomanjkanje potrpljenja oropa tega, kar bi sicer lahko imeli že naslednji trenutek!

Bergt Berg

Previdnost in nezaupljivost sta dobri stvari, vendar pa sta tudi pri njiju potrebni previdnost in nezaupljivost.

Christian Morgenstern

Naj me ne prevzame prevzetna misel, da zmorem vse!

Mojzes Malmonides

Ne daj, bog, da bi te prosil tega, da bi me pred nevarnostjo zavaroval! Daj mi samo moč, da se bom z nevarnostjo brez strahu soočiti znal.

Rabindranath Tagore

Ne prosim te, o duh višin,
življenja dolgega poti,
ne prosim mirnih, srečnih dni,
brezkrajnih prosim le smučin.

Arnold Lunn

Stvari so v dolini tako veličave in se tako košatijo, da se nam vidijo kar velikanske. Ko pa jih gledamo z višav, zlezejo vase in se zravnajo z okolico, ali pa jih sploh ne opazimo v silovitem nasprotju z velikimi gorami, ki kipe vedno više.

Eugenio Fasana

Razvoj alpinizma nezadržno napreduje. V desetih letih za direktisime gore niti ne bodo več potrebne.

Arnošt Černik

V samoti bodi sam sebi dobra družba.

Tibul

Kako sam si želi biti včasih človek v gorah, da se pomeni sam s seboj, da pretehta in razčisti vse, kar mu teži dušo in razburja srce — želi si nemega pogovora z gorami.

Ciril Debeljak-Cič

Verjetnostni račun ni na strani samohodcev. Baje se samo dva od desetih igrata na starost s svojimi vnuki.

McIstac

Če samohodci niso dobri, so mrtvi.

Thomas Walton Patey

Ni potrebno, da v gorah vsakič dosežeš kak vrh, naučiti se moraš tudi, da te premagajo in se skromno zadovoljiš z dosegljivim; kljub temu boš prinesel domov dovolj radosti.

Julius Kugy

Nikoli nisem plezal zaradi slave in časopisov, da bi si potem ljudje z menoj brisali zadnjo plat.

Joža Čop

Zvezdnštvo v alpinizmu ni prav nič drugačno od zvezdnštva v nogometu, boks ali v kulturi in umetnosti.

Janez Bizjak

Važno je umreti mlad — čim kasneje.

Ashley Montagu

Čeprav si preplezal veliko težkih sten, morda celo nepreplezanih, še nimaš pravice tvegati svojega in tovariševega življenja. Smrt v gorah ni junaštvo. Za izurjenega alpinista je najčešče nesrečno naključje, za neukega pa posledica njegove nevednosti.

Mira Marko Debelakova

Nobeni gori, naj bo še tako čudovita in zaželeno, ne velja žrtvovati človeškega življenja.

Felix Germain

PRIZADETI ALPSKI GOZDOVI

National Geographic iz maja 1989 poroča, da so v zadnjih treh do petih letih v nekaterih delih švicarskih alpskih dolin opazili hitro propadanje gozdov in povečanje erozije. Povečale so se površine oslabiljenih gozdov, ki sicer varujejo doline ter naselja in prometne poti v njih pred plazovi, podori in poplavami.

Les je za alpsko območje življenjskega pomena, prinaša dohodek, je kurivo in gradbeni material. Toda delo je težko in mnogo ljudi zapusti svoje zaselke in se umakne v doline k lažjemu delu v tovarni ali v turizmu. Gozdovi ostanejo zapuščeni in zanemarjeni, propadajo.

Oslabljena drevesa neurja porušijo. Ker jih nihče ne odstranjuje, jih napadajo škodljivci in so tu prava gojišča, podrti drevesa porušijo rušo, povečujejo se površine, ki jih napada erozija. Novodobne monokulture pa so še občutljivejše za onesnaženje zraka.

Gozd v Alpah raste v težavnih okoliščinah. Plitva tla na strmih pobočjih so komajda dobro rastišče za mladice. Te se morajo ukoreniniti v drobne razpoke matične kamnine, da najdejo solidno sidrišče. Klima je ostra, onesnaženje zraka in kisle padavine ter povečana količina ozona pa napadajo listje in iglice ter spreminjajo

Mladini je treba natančno pojasniti, da smrt v gorah ni prav nič junaškega. Takšna smrt pride le redko hitro in je le redko lepa. Človek umre v gorah v hudih bolečinah na najbolj samotnem kraju na svetu.

Hannes Gasser

Vsi dosežki niso vredni ene same smrti v gorah. Človeštvo bo živelo naprej tudi brez alpinizma, velikih alpinističnih dejanj in zmag, ker je to dejavnost, ki nas samo spodbuja za naše običajno življenje; v gore hodimo, da se nekako očiščujemo sami pred sabo in v sebi in da doživljamo nek poseben del sveta, ki je poleg puščav, polarnih prostranstev in mórrij še vedno tak, kot je bil pred tisočletji.

Marjan Keršič-Belač

Zmeraj, kadar sem bil v gorah, sem bil srečen. Prišel sem do spoznanja, da velike, absolutne sreče ni, je pa veliko majhnih sreč, ki se lahko ponovijo.

Miha Potočnik

Prišel, videl, cviknil.

Ko zbereš dovolj spoznanj, si prestar, da bi jih lahko uporabil.

Somerset Maugham

Velika umetnost pri plezanju je preživeti — tako enostavno se je ubiti.

Reinhold Messner

Preprosta hrana, voda za žejo, komolec za vzglavje; tudi ob tem je lahko človek srečen.

Ce Tuo

Sreča je kot trg, kjer marsikdaj spustijo ceno, če malo počakaš.

Francis Bacon

Nikoli nismo tako nesrečni, kakor si mislimo, in nikoli nismo tako srečni, kakor smo upali.

Francois La Rochefoucauld

Sreča je sestavljena iz nesreč, ki smo se jim izognili.

Alphonse Karr

V gore hodim zato, ker se jih bojim; zmaga nad strahom je ena največjih človeških želja.

Walter Bonatti

Nič ni bolj sproščujočega, kot če zjutraj pred težko plezarijo, ki se je vsaj na tihem — kar priznamo — malo bojiš, zaslišiš enakomerno bobnanje dežnih kapljic na strehi.

France Avčič

biokemične procese v njih in v tleh. Že sicer ne pretirano močno drevo izgubi iglice in liste, zmanjša se prirast, podvrženo je parazitom, ne more se več upirati rušilnim vetrovom.

Po neurjih zadnjih let so se ljudje pričeli upirati ujмам s protierozijskimi pregradami po pobočjih, sicer bi deževje odplaknilo preperino in na novo posajene sadike. Boj proti vetrolomu je eden od najvažnejših. Če le nekaj dreves pade, že veter vdre v razpoko in luknjo v gozdu poveča. Hudi gorski nalivi razderejo tla in odnesejo preperino in nič več se ne more vkoženiti na golih skalah.

Tudi plazovi so v gorah in na strmih pobočjih običajni. Ko se povečuje površina brez rastlinstva, so še pogostejši. Spomladi 1987. leta je hudournik snega, skalovja, blata in drevja zasul dolino Madern ter prekril polja in ceste.

Nepokošene košenice na planinah sedaj obvezno kosijo, kajti nepokošena trava na strmih pobočjih je prava spodbuda za snežne plazove.

Načrt **Sanasilva**, ki so ga v Švici sprejeli leta 1983, je razdelil deželo v kvadrante, ki jih vsako leto pregledajo gozdni inšpektorji. Kakovost gozdov nadzorujejo tudi z infrardečimi letalskimi posnetki in ugotavljajo povečevanje površin s poškodovanim gozdom. Izjema je bilo leto 1988, ko so bile rastne razmere izjemno ugodne. Gozdni ekosistem, pravijo raziskovalci, je

zapleten; sestavlja ga več dejavnikov, vendar pa propadanja gozdov ni mogoče razlagati brez vpliva onesnaženja zraka. V te vplive je šteti tudi vpliv prometa in vremenskih razmer, ki zadržujejo onesnažen zrak v gorskih dolinah. Ta vpliv povečujejo tudi dimni plini industrije, promet težkih vozil, ki ga nameravajo preseliti na železnico, razmišljajo pa tudi o električni vleki tovornjakov prek gorskih prelazov. Znano je tudi, da gozd uravnava odtok. Listje in iglice varujejo tla pred nalivi in preprečujejo erozijo, prepustna ruša s košeninami vsrka mnogo vode in jo le počasi oddaja.

Velik naliv avgusta 1987. leta je poškodoval gotthardsko cesto in za nekaj dni prekinil promet na njej. Poškodovana so bila tudi naselja.

Ob že srednjeveški povezavi prek Gotthardskega prelaza — to je treba povedati — vsako leto potuje nad štiri milijone vozil in 58 000 vlakov pelje skozi predor. To poleg dobička seveda prinese tudi obremenitev okolja.

Zaščita pred plazovi je pomembna naloga v Švici. Vgrajujejo, kjer le morejo, jeklene konstrukcije po strmih pobočjih še nad gozdno mejo. To že pomaga proti gibanju mas, ni pa še zdravila proti eroziji. Vse, dokler si gozd ne bo znova opomogel.

Dušan Novak

Ko plezam, me ni strah, ko pa se pripravljam in ko pod steno razmišljam, ali bi šel ali ne, me pa je malo strah. Ko nenadoma ne občutim več strahu, vem, da moram za nekaj časa nehati. Zavedam se, da je strah pomemben varnostni vzvod.

Tomo Česen

Dva mogočna glasova ima svet: glas morja in glas gora.

William Wordsworth

Da bi razumel zgradbo zadnje travne bilke, bi moral poprej razumeti ves svet. Svetovi so se morali roditi in razbiti, da je lahko zacvetela najmanjša cvetica. Kako naj te potem res razumem, blisk, kako naj atom razume vesolje, delček celoto?

France Avčič

Rekreacija nam sicer ne omogoča daljšega življenja, pomaga pa nam, da umremo bolj zdravi.

Alpinist zase rad reče, da je človek, ki išče težave in je vesel, če jih ne najde. Športni plezalec pa je človek, ki išče in je vesel, če jih najde in — premaga.

Srečo Rehberger

Z zidarskim odrom, z dilco na škripcu se je mogoče prevrtati tudi čez marmorno steno nebotičnika. Hudo je le, da potem vsi mislijo, da pomivaš okna.

Igor Levstek

odmevi

GORSKA KOLESA

K temu pisanju so me spodbudili prispevki v majski številki Planinskega vestnika. Sam sem planinec, športnik, kolesar itd., pa sem se že mnogokrat spraševal, kaj se nam ob vsej krami in vseh problemih obeta.

Mislím, da v sedanjem času pri nas ne gre le za problem kolesarjenja po gorah, temveč je športnih problemov več. Ne morem mimo zmajarstva in padalstva, pa tudi gozdarji niso izjema.

Zanimivo je, da nas vse novosti že po tradiciji prehitujejo in zalotevajo pri vseh stvareh nepripravljene. Rečem lahko, da je zmajarstvo pri nas že star šport, pa še sedaj nima svoje močne organizacije. Obstaja le komisija pri Letalski zvezi, kar jim morda bolj ustreza. In ta neorganizirana organizacija je letos prireditelj evropskega prvenstva, ki naj bi bilo v Bovcu, na Rogli (baje) in v Kranjski gori. Seveda nas zmaji — dokler so v zraku — nič ne motijo. Nasprotno, zelo lepo jih je gledati. Bistveno drugače pa je, ko pristanejo na nepokošenem travniku, v krompirju ali pšenici. Če se to zgodi po naključju ali po nesreči, bog pomagaj! Ko pa gre za

Vodnik in planinec na organiziranem izletu

Nemalokrat slišimo tako iz ust planinskega vodnika kot tudi iz ust posameznih udeležencev pripombe in tudi hude obtožbe, kaj ni bilo v redu na organiziranem planinskem izletu. Včasih so pripombe umestne, zelo pogosto pa popolnoma odveč. Slednje namreč izvira iz nevednosti in nepoučenosti ali pa tudi malomarnosti. Poglejmo, kaj naj bi tako vodnik kot udeleženec storila, da bo izlet v celoti uspel!

PLANINSKI VODNIK NAJ:

- pravočasno objavi izlet z vsemi pomembnimi podatki, kot so cilj, težavnost, potrebna oprema, zborna mesto in zborni čas, način prevoza, način in kraj prenočevanja, čas hoje itd.;
- se dan ali dva pred turo pozanima za število prijav in kdo se je prijavil, da bi se še dodatno pripravil, če bi ugotovil, da so med prijavljenimi otroci ali starejši ljudje in da na zbornem mestu ve, če so vsi prišli, kar je posebno pomembno pri posebnih prevozih z avtobusi ali z osebnimi vozili;

- na zborna mesto pride med prvimi in ne zadnji; če se ne pozna z vsemi udeleženci, naj se jim primerno predstavi in poskrbi za pravočasen odhod;
- turo spelje tako, kot se je učil na tečaju za planinske vodnike, če pa je že pozabil, kako to gre, naj snov ponovi na kakšnem izpopolnjevalnem tečaju;
- je na turi skrben in pozoren do vseh udeležencev enako, po tehnični plati pa več pozornosti posveča šibkejšim in tehnično manj sposobnim;
- se ob zaključku ture od udeležencev primerno poslovil in jih povabi na naslednji izlet;
- po zaključeni turi napiše in odda poročilo svojemu načelniku.

PLANINEC — UDELEŽENEC NAJ:

- pozorno pregleda opis izleta in skuša sam pri sebi ugotoviti, če bo kos turi, na katero želi iti; če tega sam pri sebi ne more ugotoviti, naj se posvetuje z vodnikom ali z izkušenim planincem, ki ga dobro pozna;
- se prijavi v prijavnem roku in poskuša dobiti še dodatne informacije; prav je, da pove tudi telefonsko številko, kamor naj bi ga poklicali ob